

ושכנתי

בחנכם

דברי התעוררות וחיזוק בענייני השטה

בס"ד

9 גיליון

תוכן הגליון

2

מאמר מערכת

הרב **אברהם רוט** שליט"א

3

בקדוש פנימה

שר"ח עם הגאון
רבי **חיים מרדכי אוזבנד** שליט"א

5

יסודות הבית

חובת הזהירות בקרבני משפחה
הרב **דוד נ"ץ** שליט"א

7

הכתר

הציטוט וההסתרה
הרב **שמואל אולמן** שליט"א

9

לאורם

מין הגאון רבי **ניסים קרליץ** זצ"ל

10

דברי רבותינו

הרב **יהודה ברנשטיין** שליט"א

11

והאר עינינו

הרב **יוסף גולדשמיט** שליט"א

12

עינא דשמעתתא

הרב **מאיר גרין** שליט"א

13

סיפור חיזוק

הגה"צ רבי **אלי לופיאן** זצ"ל

14

שיחת חיזוק

הגאון רבי **שלמה זלמן אולמן** זצ"ל

דבר העורן

הוא בזכות ריבוי התורה שיש בזמן הזה. כח לימוד התורה הוא זה שממעיט את כוחו של היצר הרע, וכשיהודי מתחזק בלימוד התורה בבית המדרש, הרי ש"עסק התורה" של ה"בית יעקב" - דהיינו ההתחזקות והתוספת בשמירת הצניעות, מתחזק ועולה בהתאם.

ובפרט בימים אלו ימי השובבי"ם, בהם רבים מחזקים את בדקי ביתם ומעמידים מחדש את החומות ביתר שאת, בודאי זהו כח גדול ועצום המשפיע ישירות גם על העזרת נשים.

חזק ונתחזק בעסק התורה ובחיזוק גדרי הקדושה, וכך יגבר כח הטוב בעולם, ורוח הטהרה תתפשט גם אצל אותן שכבר מימי קדם הובטחנו כי בזכותן אנו עתידין להיגאל.

מערכת 'ושכנתי'

הלילות הארוכים של חודשי החורף, ובפרט לילי השבתות, הינם מהתענוגים היותר גדולים עבור עמלי התורה ויושבי בית המדרש. אם בימים עברו היו לילות אלו כפופים לכלל של 'כל זמן שהנר דולק אפשר עוד לעשות שטייגען', הרי שבימינו קול התורה נשמע ללא הגבלה, עד שתחטפנו שינה... או עד שיבואו ראשוני המתפללים ויאמרו להם, בחורינו, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית...

על תקופה מבורכת זו אמר פעם אחד המשגיחים, שמה שרגילים העולם לומר כי בשל מזג האוויר החורפי העולם נקי יותר וטהור יותר, אין זה נכון, שכן ליצר הרע יש את כל הדרכים שבעולם לתת את הכח לסבול את הקור מבלי לקבל דלקת ראות... אלא הסיבה האמיתית שגם הרחוב נקי יותר

הגאון רבי **חיים מרדכי אוזבנד** שליט"א

ראש ישיבת 'עטרת שלמה'

**צריך לדעת שדבר זה נוגע
לו ולילדיו, כיון שמבואר
בחז"ל שבזכות הצניעות
זוכים לבנים צדיקים
ותלמידי חכמים, ומי לא
רוצה לזכות לזה**

הראיון המלא בעמוד 3

מפעם לפעם אנו מקבלים פניות מיהודים שחם ליבם בקרבם, המבקשים מאיתנו למחות על פרצות שונות בענייני הצניעות, אשר לעיתים שותפים בהם גם גורמים רשמיים כקופות שכונתיות ומכירות חסד וכד'.

ובכן, מערכת 'ושכנת' איננה עוסקת כלל במלחמות ובמאבקים ואין פניה לשם כלל וכלל. מגמת הגליון היתה ועודנה אך ורק לייסד ולהקים במה מכובדת ומפוארת, עליה זוכים אנו להביא לציבור הקדוש את דברי רבותינו זצ"ל ושליט"א בענייני השעה הנוגעים לקדושת המחנה וצניעות המלבושים, שיחות חיזוק ומכתביהם של רבותינו, ומעט עדכונים בענייני השעה.

כפי שמנחים אותנו רבותינו מורי דרכנו, דרכה של מערכת 'ושכנת' מיסודת על דבריו המפורסמים של רבינו מרן החזון איש זצ"ל, כשיקש לחזק את בדקי השמיטה בארץ ישראל, ולשם כך הושיב לגיונות של אברכים ותלמידי חכמים שיישבו ויעסקו בסוגיות של מצות השמיטה ושאר המצוות התלויות בארץ, והסביר כי רק על ידי לימוד התורה הנוגע לאותו ענין אותו רוצים לחזק - ניתן לגבור על אלו אשר בקשו לבטל ולהשכיח את מצוות התורה.

וכבר קדם לו רבינו החפץ חיים זצ"ל, שהביא בספרו 'שמירת הלשון' את דברי חז"ל כדרך ושיטה כיצד לנצח את יצר הרע דאיסורי הלשון, על ידי ההתעסקות ולימוד בהלכות אלו, וכמאמרם ז"ל 'אם יגעת הרבה בדבריהם הקב"ה מסיר יצר הרע ממך'. וכפי הנראה כה גדול ועצום כח התורה, שהוא מסיר יצר הרע לא רק מהלומד

בעצמו, אלא בכוחו לבטל - או לכל הפחות להחליש - את היצר הרע בעניינינו, בוודאי שכח התורה ודבריהם של רבותינו בכוחם לנצח את היצר ולחזק את קדושת המחנה, כשאיפתם של כל יראי ה'.

ומכאן תשובה לאותם פונים. הן אמת כי לגופו של ענין אכן יש מקום להתבונן, כאשר מדובר בדבר אשר

הבה נגביר את כח הקדושה, נרבה עוד ועוד בחומות ההבדלה בינינו לבין ההפקרות וחמדת התאוות השוררת ומשתוללת בחוצות קריה, נתענג על קדושת התורה וצוף אמריה, וממילא ימאס בעינינו כל דבר אשר סותר לה

כידוע רב בו הפרוץ על העומד, וגם כך הניסיון גדול ורב, האם נכון לתת ליצר הרע גיבוי ודריסת רגל, במסגרת הדאגה לעניי ישראל ולמשפחות עמלי התורה. ועל כן, אדרבה, אתם הכואבים את הנושא גשו לרבנים ולמורי ההוראה ותעוררו על כך כדרכה של תורה.

אך אנו לא לשם כך התכנסנו. ברוך ה', מאז החלו להופיע הגליונות הברוכים של 'ושכנת', רבים המה מבני התורה אשר זכו לטביעות עין של תלמידי חכמים, המעידים כי דוקא הסולת הנקיה ודברי רבותינו ומכתביהם - הם

אלו שפועלים את השינוי המבורך, ואת העליה שלב אחר שלב בסולם העולה מעלה מעלה.

בהגדה של פסח, כאשר באים לענות לשאלת הבן החכם, במקום לענות על שאלתו אומרים לו 'אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן', כלומר: אם רצונך לגדול בחכמה ובידיעת התורה, ראה נא את אשר ציוו אותנו חז"ל שלא לאכול אחר אכילת האפיקומן מאומה, וזאת כדי לשמור שלא יעבור טעם המצה, כך הזהר ושמור על עצמך שמלבד דברי התורה לא יכנסו לראשך דברי הבל ושאר ענייני העולם הזה, וכך תזכה לחכמת התורה. וכפי שביארו המפרשים את בקשתנו בתפילה 'שבענו מטובך', דהיינו שנזכה להיות שבעים אך ורק מהטוב שלך, ולא נשתוקק ולא נחפש כלל טוב אחר ממקורות אחרים.

ואף אנו נענה ונאמר, הבה נגביר את כח הקדושה, נרבה עוד ועוד בחומות ההבדלה בינינו לבין ההפקרות וחמדת התאוות השוררת ומשתוללת בחוצות קריה, נתענג על קדושת התורה וצוף אמריה, וממילא ימאס בעינינו כל דבר אשר סותר לה, כי גדול עד מאד כוחה של תורתנו הקדושה, וניצוץ אחד שבה מכבה את כל הטומאה שבעולם.

קחו נא חלק בהפצת הגליון, הן בגופכם והן בממונכם, ותביאו בזה ברכה רבה ותועלת עצומה, אשר לפירותיה ופירות פירותיה אין מידה ושיעור.

עזרנו אלקי ישענו על דבר כבוד שמך - והצילנו - וכפר על חטאתינו למען שמך.

בידידות ובהערכה רבה

מערכת 'ושכנת'

במקודש פנימה

שו"ת עם הגאון רבי חיים מרדכי אוזבנד שליט"א
ראש ישיבת 'עטרת שלמה'

הראיון המלא

והרי הדברים לפניכם:

מקובל שהמסורת בעולם הישיבות היא שלא מדברים להדיא על ענייני הקדושה, האם הנהגה זו מתאימה גם לדורינו, שהנסיגות בזה בפרט בתחום הטכנולוגיה הם קשים מאד ונכנסים לכל מקום?

זה נכון שכך נהגו בעולם הישיבות הליטאי, שלא לדבר כ"כ להדיא על עניינים אלו, וזה למרות שגם פעם היו נסיונות, היה כנראה סיבה לזה שלא דברו על זה. מה שטוענים שהיום לאור הנסיגות של הדור כמו הטכנולוגיה ועוד צריך לשנות את ההנהגה, דבר זה מסור לגדולי ישראל שלהם מסורה הנהגת עולם הישיבות, ואליהם יש להפנות את השאלה.

אכן גם בעבר היו שדברו על עניינים אלו, כמו מרן המשיגי הגה"צ ר' אליהו לופיאן זצוק"ל שהיה מדבר בישיבה על עניינים אלו פעם אחת בשנה, בפרשת וישלח, והיה אומר שהוא מדבר על זה פעם בשנה כדי שבחור שיש לו התמודדות וניסיונות ידע שהוא יכול לפנות לקבל עצה. ומסתבר שבאופן פרטי או בועדים סגורים ופרטיים, ראוי לדבר על עניינים אלו, אבל כאמור לגבי הנהגת הישיבות באופן כללי לזה נדרש לקבל את הכרעת גדולי הדור שליט"א.¹

1. א.ה. נעתיק בזה מההקדמה לספר **לב אליהו** (עמוד 33): רבנו זלה"ה היה נוהג לרמוז בשיחותיו על ענין שמירת הברית, ואמר פעם שמי שנכשל בדברים האלה - שידע שיש לו אל מי לפנות כדי לבקש עצה בדבר. אבל פעם אחת בשנה היה נוהג לדבר בענין זה בצורה ברורה יותר, היה זה כאשר קראו בפרשת השבוע את ענין מעשה דינה, והיה מקדים לדבריו ששמע מאיש נאמן שהיה מבאי בית מרן החפץ חיים זלה"ה - שכאשר היה בנו של החפץ חיים זלה"ה כבן חמיסר קרא לו אביו ודיבר איתו על הענין הזה, וביאר לו חומר הדבר, ועד כמה צריך להזהר בזה, ואמר לו שידע וישמע היטב בפעם הזאת - כי יותר לא ידבר עמו בענין זה. ואמר רבינו זלה"ה שאנחנו צריכים לדבר על הענין מפורש לפחות פעם אחת בשנה.

ראוי פעם לעצור, להתבונן ולשים לב, לפלא המתחולל מול עינינו, ומרוב ההרגל איננו משימים על לב. יודעים אנו כי מימיהם של אבותינו לא פסקה ישיבה מהם, ימי עולם הישיבות הם כימי עם ישראל, מסורת הישיבות עוברת מדור לדור, התורה הקדושה נשמת האומה, נמסרת מרב לתלמיד, משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו', והובטחנו כי לא תשכח מפי זרעו, כך זה היה תמיד. אבל דומה כי פריחה כזו מופלאה של עולם הישיבות, בכמות ובאיכות כמו שאנו רואים בדורנו, וכל זה בתוך כמה עשרות שנים בלבד לאחר החורבן הנורא שעבר עם ישראל בכלל ועולם הישיבות בפרט אך לפני 80 שנה בלבד, ולמרות נסיונות ורדיפות מבית ומחוץ, דבר כזה לא היה מעולם, וזה מפלאי השגחתו יתברך על עמו, הדבר מפלאי ומרגש את כל המתבונן בו.

ובתקופה האחרונה עולם הישיבות עולה שלב, ומתקיים בנו הפסוק "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ", הקב"ה נותן לבני הישיבות, בניו אהוביו, הזדמנות להשיב לו אהבה, להראות קבל עם ועולם, כי התורה היא חיינו ואורך ימינו, ושום נסיון לנתק אותנו ממנה לא יצלח.

כידוע נושאת הדגל של כבוד התורה בתקופה האחרונה, היא **ישיבת עטרת שלמה**, שהראתה לכל העולם את חומרת הפגיעה בבן ישיבה אחד, ולימדה דעת את כולנו מהו הערך של כל בן תורה שעליו העולם עומד.

פנינו **לראש הישיבה הגאון רבי חיים מרדכי אוזבנד שליט"א**, מגדולי מוסרי התורה בדורינו, ממלא מקום אבותיו ראשי ישיבת טלז לדורותיהם, ומגדולי תלמידיו ומעתיקי שמועתו של מרן ראש הישיבה רשכבה"ג הגראמ"מ שך זצוק"ל, ובקשנו לשמוע דעת תורה, דברי חיזוק והדרכה בנושאים שבהם עוסק גליונו, כיצד ניתן להתחזק ולהתעלות בגדרי הקדושה והצניעות, ולזכות להוסיף ולהרבות בהשראת השכינה בישראל.

המשך בעמוד הבא -

איך אדם יכול לחזק את עצמו בכל עניי הקדושה?

החיזוק הגדול ביותר הוא להזהר בשמירת העינים, וצריך לדעת שהנסיגות הם לא רק בימי הבחורות, ויש גם כאלו שאדברה אחרי החתונה הנסיגות מתגברים אצלם, וצריך כסדר להתחזק בזה, והדרך להתחזק בזה, היא ללמוד את ההלכות והמוסרים השייכים לעניינים אלו, וכמו שידוע היסוד של ר' ישראל סלנטר בענין מה שאמרו חז"ל "בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין" שמלבד מה שהתורה היא תבלין באופן כללי להנצל מהיצה"ר, יש גם לכל יצה"ר את התורה תבלין הפרטי שלו. המסילות ישירים בפרק יא בפרטי הנקיות מרחיב על זה את הדיבור, ואפשר להתחזק הרבה מדבריו הנפלאים, כמו כן צריך לדעת שיש סימן שלם בשו"ע באבן העזר סי' כא שעוסק בהלכות התרחקות מן העריות, ויש חיוב ללמוד הלכות אלו כפי שיש חיוב ללמוד את כל התורה כולה, ובפרט את הדברים הנוגעים להלכה למעשה, יש בזה הלכות שאינם ידועות כל כך, צריך לדעת למשל שבהסתכלות לבד עוברים על לאוויים מדאורייתא, ויש בזה עוד הרבה פרטי הלכות כמו אין משתמשים באשה, האיסור להלך אחורי אשה, שהיום במציאות של זמנינו עלולים בקלות להיכשל בזה.

יש אברכים שיש להם תחושה שכל הענין של צניעות אינו נוגע להם, זה ענין ששייך לנשים, גם כאלו שמשקיעים בלימוד הלכה, בהלכות שבת, בשר בחלב וכד', אבל הלכות הצניעות הם סבורים שזה אינו נוגע להם, האם זה נכון?

אפשר להבין את ההרגשה הזו, כיוון שלכאורה זה נוגע רק לבני הבית, אם האשה הולכת ח"ו שלא בצניעות היא אמנם נכשלת בעצמה וגם מכשילה את הרואים אותה, ולבעלה לכאורה זה לא נוגע, משא"כ בשאר העניינים, כמו הלכות שבת, כשרות המאכלים, וכו', שנוגעים גם אליו ישירות, שהוא עלול להיכשל אם בבית לא יקפידו עליהם. אבל באמת זה אינו נכון, שהרי אמרו חז"ל (שבת דף נד:) כל מי שאפשר לו למחות באנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו, ורואים בגמ' שדרך העולם היא שהבעל יש לו את היכולת להשפיע בבית, הגמ' בביצה (דף לב:) אומרת שלשה חייהם אינם חיים ואחד מהם הוא מי שאשתו מושלת עליו, והגמ' בב"מ בסו"פ איזהו נשך (דף עה:) אומרת שלשה צועקין ואינם נענים ואחד מהם מי שאשתו מושלת עליו, ואומר רש"י שזה מפני שהם גרמו לעצמן... דרך העולם היא שהבעל הוא המשפיע בבית, ואם יראו בבית שאכפת לו באמת מענייני הקדושה והצניעות זה בודאי ישפיע. ובכל אופן צריך לדעת, שאם הבעל הוא ערליכער ומתנהג בעצמו כמו שצריך בודאי שזה משפיע על כל הבית.

וגם צריך לדעת, שדבר זה נוגע לו ולילדיו כיון שמבואר בחז"ל שבזכות הצניעות זוכים לבנים צדיקים, לבנים תלמידי חכמים, ומי לא רוצה לזכות לזה, נמצא שהוא בודאי יכול להרויח הרבה בזה שבני ביתו יתנהגו בדרכי הצניעות והקדושה, ועלול גם ח"ו להפסיד הרבה אם זה לא יהיה כך.

פוסקי הדור זצ"ל ולהבחי"ח גדולי הרבנים שליט"א עוררו על מעלת כיסוי הראש במטפחת, ואכן לאחרונה יש הרבה משפחות הזכות לעבור מכאן למטפחת, האם יוכל הראש ישיבה להגיד דברי חיזוק בענין זה?

הדבר הזה הוא בודאי זכות גדולה, אין הרבה מה לדבר, הרי פאות זמננו זו שאלה של איסור ממש, כמדומני שמרן הרב אלישיב זצוק"ל אמר שפאות זמננו לא התירו הפוסקים, והרי מדובר אם כן באיסור, בודאי שזה דבר גדול לעבור לכיסוי הראש במטפחת, אפשר להאריך בזה, אבל אין מן הצורך להאריך כי זה דברים פשוטים.

יש הטוענים שיש לנו מסורת ללכת דוקא עם פאה?

איני יודע איזה מסורת יש כאן, ואיני יודע אם יש תלמיד חכם שאומר שיש בזה מסורת, אני רק שואל, הרי כל אחת הולכת לפעמים עם מטפחת ברחוב, וכי יש מי שיאמר שאסור לצאת לרה"ר עם מטפחת?

חלק מהנסיין בכל ענייני הצניעות והקדושה בכלל, ובנושא כיסוי הראש בפרט, זה מול החברה, אין מקבלים כח לעמוד מול השפעת החברה?

צריך באמת לדעת שהכח הכי חזק בעולם זה הכח של החברה, הרמב"ם הרי כותב שמי שנמצא במקום שהוא מוכרח להתחבר לחברה רעה הוא צריך ללכת למדבריות כדי לא להיות מושפע, הבריסקער רב זצ"ל אמר שהוא השקיע עשר שנים מהחיים שלו על ענין חינוך הבנים, זה היה בתגובה למישהו שאמר לו שהוא ברוך ה' הצליח בחינוך הבנים שלו, והוא הגיב: "חושבים שזה בא בקלות, כשנענעתי את העגלה שלהם, שפכתי דמעות בתפילה", ובנוסף הוא היה משגיח עליהם, לראות עם מי הם מתחברים, אז אם לבריסקער רב זה לא בא בקלות, מה נאמר אנחנו?

צריך באמת להתפלל על זה, כל הזמן, יש את תפילת השל"ה שנהוג לומר בער"ח סיון, אני חושב שמן הראוי היה להתפלל תפילת השל"ה בכל יום, וכדאי גם לחפש כמה שאפשר שהילדים יהיו בחברה שמורה, לשלוח למוסדות שמורים יותר, היום שומעים לצערינו על נשירה גם ממשפחות טובות מאד, מישהו אמר לי פעם שהבית ישראל היה שואל בחורים שפגש בהם: האסט גיטע חברים? האם יש לך חברים טובים?

לסיום אנו מבקשים שהראש ישיבה יברך את מערכת 'ושכנתי', שנזכה לזכות את הרבים.

יהי רצון שתזכו לסייעתא דשמיא.

2. ז"ל הרמב"ם (דעות פ"ו ה"א): דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם... וכן אם היה במדינה שמנהגותיה רעים ואין אנשיה הולכים בדרך ישרה ילך למקום שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים, ואם היו כל המדינות שהוא יודעם ושומע שמועתן נוהגים בדרך לא טובה כמו זמנינו, או שאינו יכול ללכת למדינה שמנהגותיה טובים מפני הגייסות או מפני החול, ישב לבדו יחידי כענין שנאמר ישב בדד וידום, ואם היו רעים וחטאים שאין מניחים אותו לישב במדינה אלא אם כן נתערב עמהם ונוהג במנהגם הרע יצא למערות ולחוחים ולמדברות, עכ"ל.

יסודות הבית

הרב דוד כץ שליט"א

חובת הזהירות בקרובי מעשפחה

מקום מצא בעל חוב לגבות את חובו

כתב השו"ע (אה"ע כא, א): צריך אדם להתרחק מהנשים **מאוד מאוד**, ואסור לקרוץ בידיו או ברגליו ולרמוז בעיניו **לאחת מהעריות**, ואסור לשחוק עימה או להקל ראש כנגדה או להביט ביופיה, ואפילו להריח בבשמים שעליה אסור... ואסור להסתכל בבגדי צבעונין של אשה שהוא מכירה, אפילו אינם עליה שמא יבוא להרהר בה, והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתכוין ליהנות ממנה - כאילו נסתכל בבית התורף, ואסור לשמוע קול ערוה או לראות שערה וכו'. עכ"ל.

בדברי השו"ע מבואר היטב החובה שיש לכל אדם להתרחק מכל קירבה לנשים ואפילו הסתכלות, הרחה בבשמים וכדו', ואכן ישראל

קדושים ונשמרים שלא להיכשל בכל זה, אך מקום מצא בעל חוב [-הוא היצר הרע] לגבות את חובו [-לאבד את האדם מן העולם] במסווה של דרכי היתר, ובכך להפיל ברשתו גם בני תורה יקרים וטובים ועימם בנות ישראל טהורות וצנועות, והכל בשם הקשר המשפחתי והקירבה הנגרמת מכך. אמנם, קשר זה - אם מתנהל הוא לפי השקפת התורה ודרישות ההלכה הרי הוא מבורך ביותר, אך אם מתעלמים מהסכנות הכרוכות בקשר שכזה, ולא נשמרים לנהוג כפי גדרי ההלכה - התוצאות מאוד לא רצויות, והמכשול שנגרם הוא גדול וחמור מאוד.

בגליון זה נשתדל לבאר את הדרך המומלצת באופן כללי, אך **כמוכן שבמקרים מיוחדים יש להתייעץ עם רבנים המומחים לכך ולקבל הכוונה אישית כל אחד לפני עניינו.**

כל הקרוב יותר - יותר צריך להישמר

כתב **החכמת אדם** (קכה, א): לפי שראיתי ושמעתי מהרבה בני אדם שהם עמי הארץ וחושבים שכל הקרוב קרוב יותר מותר וכו', וחס ושלום, ומצוה לפרסם דאדרבה כל הקרוב קרוב יותר צריך להתרחק וכו', וצריך האדם לזהר בזה מאוד, **ומכל שכן מאלו שלבו גס בהן**, ואלו הן העריות וכו'. עכ"ל.

וז"ל הפלא יועץ (ערך עריות): והנה בענינים אלו נקל הוא להיזהר בנשים זרות, אבל **הדבר הקשה לזהר בקרובותיו ובפרט הנלוות עמו בבית**, ומה גם שאין מי שיזהר כי לא ידעו שיש איסור בדבר ונעשה

כהיתר, **והרוצה לזהר מחזי כיהורא** לומר לאשה שאינו רוצה לקבל ממנה ליטול ידיו או לקבל ממנה הכוס וכדומה. אבל האיש הירא את ה' יחדר וילפת מעשות כל שהוא נדנדוד עבירה, ולא יבוש מפני כל, כמו שלא היה חושש לשום דבר כדי להינצל מלהפסיד אלף אלפים דינרי זהב, על אחת כמה וכמה כדי שלא להתחייב בנפשו ושלא להכעיס את בוראו - זה כלל גדול בתורה. עכ"ל.

וכך כתב הגאון **רבי שלמה איגור** (חוט המשולש דף עז): צריך האדם לזהר מאוד שלא להרבות בשיחה עם נשים, אף שהם קרובות בבית, **וכ"ש שלא ירבה שיחה עם בנות חמיו וכדו'.**

בגמרא בסנהדרין (סד.) מסופר שכאשר ביטלו את יצרא דעבודה זרה, לא יכלו לבטל את יצרא דעריות, ורק החלישו את כוחו, והועיל שלא יתגרה בקרובותיו, ופירש רש"י: באמו ובאחותו. וכך נפסק להלכה **בשו"ע** (אה"ע כא, ז) שמותר לאדם לנהוג בקירבה עם אמו ובתו, וכן נפסק (שם, כב, א) שמותרות ביחוד, וכן עם זקנתו ונכדתו וכן עם אחותו בדרך ארעי (חלקת מחוקק). **מבואר** שכל ההיתר לנהוג קירבה בקרובותיו - הוא רק בקרובות האסורות עליו מלידה [למעט את אלו המותרות לו כגון אחייניתו, ובת דודתו, ואלו האסורות ע"י קידושין כחמותו, כלתו וגיסתו]. ולגבי אחות אביו עיין בשו"ע אה"ע

(כא, ז; כב, א) ובחוט שני.

וכך גם מבואר **במשנ"ב** (דכה, א) לגבי ברכת שהחיינו בראיית חבירו, שנוהגת גם כאשר רואה את אשתו, אמו, בתו ואחותו. **ובשעה"צ** (ב) מבואר דבאחרות הרי אסור לו להסתכל, וגם אם במקרה הסתכל לא שייך נהנה ושמח בראייתה. עכ"ל. ואדרבה משאר הקרובות צריך להיזהר יותר כמבואר בגמרא **פסחים** (ק"ג.) לגבי חמותו, **ובכתובות** (צ"ז.) לגבי אשת אביו.

מדברי השו"ע דלעיל למדנו את חובת ההרחקה מן העריות - ורוב העריות הנזכרות בשו"ע הן קרובות אלו. ועל כן חובה להיזהר שלא להסתכל בהן ולא לשחוק ולהקל ראש כנגדן. וכך נאמר **בגמרא** (מגילה י:.) כל כלה שהיא צנועה בבית חמיה - זוכה ויוצאים ממנה מלכים ונביאים.

קשר זה - אם מתנהל
כהשקפת התורה ודרישות
ההלכה הרי הוא מבורך
ביותר, אך אם מתעלמים
מהסכנות הכרוכות בזה -
התוצאות מאד לא רצויות

הגדרת איסור קלות ראש כנגד העריות

הסתכלות כשמכוון ליהנות, או איסור הרהור ושאר הענינים המבוארים בשו"ע, ודאי אסור בכלתו כמו שאר עריות, דהרי היא אחת מן העריות האסורות עליו, וה"ה חמות עם חתנה. וק"ו שבין גיסים לגיסות אסור מן הדין שחוק וקלות ראש, וה"ה איסור הסתכלות וכו', וכן איסור הרהור וצריך להיזהר בזה הרבה, אמנם בני משפחה המסובים יחדיו - אין איסור לומר איזה דבר בדיחותא לפני כולם (כאשר אין בכך קלות ראש), אף שנמצאות שם כלותיו - כיון שהדברים נאמרים לפני כולם והכל לפי הענין. עכ"ל.

כה דברי מרן הגר"נ קרליץ (חוט שני שבת ח"ג עמ' רנה): כתב השו"ע (אה"ע כא, א): "ואסור להקל ראש כנגדה", משמע דאסור אף אם אין הוא מיוחד אליה אלא רק כנגדה, מפני שבעריות כל הקלת ראש יכול לבוא לידי הרגל עבירה, והרי הוא אסור. מבואר בזה שכאשר אדם נמצא בסביבות אשה אשר היא ערוה עליו - צריך לנהוג בכבוד ראש ואסור לו לנהוג במנהגי קלות - שבדבר זה הוא גורם לחטא, ואף שיש שם עוד אנשים אחרים אין בזה קולא.

הדברים האסורים מן הדין בעריות כגון שחוק וקלות ראש, או

גדרי ריבוי שיחה בקרב המשפחה וכיוצ"ב

...

כתב בספר "הלבוש כהלכתו" (עמ' 82 בהערה): יש לברר האם חמותו וכלתו מותרות בשיחה רגילה שאין בה שחוק וקלות ראש. ומה הדין באשת אחיו ואחות אשתו, והאם האיסור שיחה עמהן שוה ממש לאיסור שיחה עם זרה?

והנה במשנה (אבות א, ה) נאמר: אל תרבה שיחה עם האשה, באשתו אמרו ק"ו באשת חבירו, מכאן אמרו חכמים וכו'.

וצ"ב: הרי שיעורי ריבוי השיחה עם אשת חבירו ועם אשתו הם שני שיעורים שונים לגמרי, ואין כללום חכמים במשפט אחד? ונראה לבאר: דהגדרת ריבוי שיחה, היינו יותר מהדרך הישרה והמתוקנת, ובין באשתו ובין באשת חבירו אין להרבות יותר מהדרך הישרה והמתוקנת. והדרך המתוקנת אינה נקבעת לפי השקפת כל אחד ואחד אלא לפי האמת, וגם לפי התכלית והיעד הסופי של הדרך. והנה לא מפורש בפוסקים מהי הדרך הישרה לגבי חמותו וכלתו, ומנהג ישראל להתיר יותר מאשה זרה. ולגבי גיסים וגיסות - יש שנהגו לעשות הפרדה מוחלטת [כמעט], אמנם כשנחוץ לדבר ביניהם אין צורך לדבר בהתנכרות גמורה כאשר זרה. ויש שנהגו לא להקפיד כל כך, אך בודאי כשהדבר מביא לידי איסורי הסתכלות או שחוק וקלות ראש - הרי הוא אסור מן הדין.

ולפי שבדורנו עלולים לבוא בקלות לידי איסורים, הדרך הישרה היא להימנע לגמרי משיחה מיותרת גם במשפחות שנהגו להקל. וכן הורו כל גדולי הדור, שבדורנו שהפרוץ מרובה על העומד, יש להרבות בגדרים וסייגים יותר מבדורות הקודמים.

כתב מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל (חוט שני שבת ח"ג עמ' רפד): תנן אל תרבה שיחה עם האשה, באשתו אמרו - ק"ו באשת חבירו, מכאן אמרו חכמים: כל זמן שאדם מרבה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו ובוטל מדברי תורה וסופו יורש גיהנום.

ובמסכת נדרים (כ.) איתא: **אל תרבה שיחה עם האשה שסופך לבוא לידי ניאוף.** ובמסכת עירובין (נג.) גרסינן: רבי יוסי הגלילי הוה קאזיל באורחא, אשכחיה לברוריה, אמר לה: באיזה דרך נלך ללוד, אמרה לו: גלילי שוטה - לא כך אמרו חכמים אל תרבה שיחה עם האשה, היה לך לומר: באיזה ללוד.

ונראה דגדר "אל תרבה" הוא, שכל זמן שמדבר כפי מה שנצרך לו - הרי זה מותר, ואם מוסיף על זה - הוי בכלל "אל תרבה", רק דקשה לקבוע מהו הגבול בדיוק, ולכן אם נצרך לו לדבר עם רופאה או פקידה וכיוצ"ב, יש להקפיד לדבר רק מה שנצרך לאותו הענין. **וכן בקרובי משפחה, כמו לדבר עם דודתו אין להרבות בדיבור אלא רק מה שנצרך לפי הענין,** ויש לידע את הגבול בין מה שצריך לצורך הענין שזה מותר, לבין מה שמוסיף על זה, והכל לפי הענין.

והצריכים ללכת לטיפולים של שיחה עם אשה כגון פסיכולוגית וכיוצ"ב, **יש ללכת איש ואיש לאשה לאשה,** ובמקום שאי אפשר - יש לעשות שאלת חכם מה האופנים המותרים.

מכל מקום איש שמדבר עם אשה לצורך ומרגיש בעצמו שזה גורם לו קירוב הדעת ומביאו לידי הרהור, זה ודאי אסור - אף שמדבר לצורך, דהרהור באשה אסור. עכ"ל. וחשוב להדגיש שדיני ההרחקה מגיסתו, חמותו וכלתו חמורים יותר מאשר דודתו וכמבואר בשו"ע (אה"ע כא, ז).

הכתר

הרב שמואל אולמן שליט"א

הצניעות וההסתרה (2)

וכ"ז בשאר האברים, אבל לבישת חולצות צמודות ומבליטות אין לך פריצות גדולה מזו, וקשה הוא בעיני יותר מזרועות מגולות [ראה בגמרא ברכות י' ב' שאחזה בהוד יפיה]. וחוששני מאד אם אין בזה איסור תורה! דהוי בכלל ופרע ראש האשה כאשר נתבאר (דילפי' מזה גם גילוי הגוף), **וגם לענין אמידת דבר שבקדושה לולא דמסתפינא הייתי אומר דדינו כטפח באשה ערוה** אפילו באשתו. [ואולי על כוונה זו אמרו בסוטה ט' א' היא חגרה לו בצלצל לפיכך כהן מביא חבל המצרי וקושר לה למעלה וכו', כלומר שחגרה לו על הבגדים כדי להבליט מקום היופי. ועי' רש"י בכתובות עב. בפירוש קמא מה דלומד איסור פריעת ראש האשה, וה"נ נאמר בעניינינו].

וטובה עשה הקב"ה בזה עם האדם להבדילו מכל בעלי חיים כדי להרחיקו מערוה כמבואר בגמרא ברכות דף י' אצל דוד ינק וכו' ואמר שירה וכו', **עלינו לא לבעוט בטובתו של מקום ולגרום חלילה לביטול גדרי הרחקה מעריות**. עכ"ד.

ג. נעתיק עוד מה שכתב בזה בספר **הצניעות והישועה**. הספר חובר ע"י הגה"ק רבי יצחק אייזיק רוזנבוים זצ"ל (האדמו"ר מזוטשקא), וקיבל הסכמות רבות, בין היתר ממרן הרב שך זצ"ל ומרן בעל 'שבט הלוי' זצ"ל. ואלו דבריו בפרק ד' אות א':

"ידוע **דבכלל ענייני פריצות האסורים לנו**, הוא גם הבלטת והיכר אברי האשה דרך בגדה, אשר הצנועים וההגונים צווחי על זה ככרוכיא.

וראו להעיר, דיש מקור לזה בגמרא מנחות צח., דאמרו בפסוק 'ויאריכו הבדים ויראו ראשי הבדים מן הקודש על פני הדביר ולא יראו החוצה', וז"ל: ויאריכו הבדים - יכול לא היו נוגעין בפרוכת, ת"ל ויראו, אי ויראו יכול יהו מקרעין בפרוכת ויוצאין, ת"ל לא ייראו החוצה, הא כיצד, דוחקין ובולטין בפרוכת וכו'. הרי מפורש בזה, דאע"ג דלא היו מקרעין בפרוכת, והיה הפרוכת סותם ומגן בפני הבדים שלא ייראו ממש חוצה, מכל מקום כיון שהיו הבדים דוחקין ובולטין בפרוכת וכו', **קרי לה הכתוב ויראו ראשי הבדים**.

כ"ש וכו' ודאי חשיב שאבריה נראין מן הבגד על פני החוץ, והוי פריצות נוראה, ואסור לבת ישראל שמאמינה בה' ב"ה ובתורתו הקדושה. והוא הדין בכל מה דשייך ענין הבלטה והיכר אברים". ע"כ.

1. זה ברור דבל"ה יש בזה איסור תורה משום לפני עור לא תתן מכשול, אלא כוונתו דיש בזה איסור תורה מיוחד לזה, ולא רק לפני עור שהוא איסור כללי, והיינו שתחשב בזה כעוברת על דת משה ולא רק על דת יהודית, וכמו היוצאת וראשה פרוע לגמרי. עי' בזה ב'קובץ תשובות' למרן הגרי"ש זצ"ל ח"א סי' יג.

במאמר זה נוסיף לעסוק בעז"ה בנושא בו עסקנו במאמר הקודם, ונביא מקורות נוספים לנידון.

א. כתב **הרדב"ז** בשו"ת ח"ב סי' תשע: "שאלת ממני אודיעך דעתי במה שאמרו 'אחרי ארי ולא אחרי אשה', אם נוהג דין זה בארצות הללו שהנשים הולכות מכוסות מכף רגל ועד ראש ואין נגלה ממנה דבר שיוכל האדם להסתכל בו. תשובה: לא נתנו חז"ל דבריהם לשיעורין, לא כל הנשים שוות וכל המקומות שונים, ותו דאין הטעם משום שמסתכל במקום המגולה ממנה... אלא עיקר הטעם הוא מפני שיבוא לידי הרהור, ועל ידי הילוכה ותנועותיה אע"פ שהיא מכוסה יבוא לידי הרהור, **דמי לא עסקין דבזמן חכמי**

התלמוד היו הנשים הולכות מכוסות ואפ"ה אסור... ללכת אחריה אפי' חוץ לד' אמות אסור לפי שהדבר ברור שיבוא לידי הרהור, וגדר הדבר הוא: כל שהוא מרוחק ממנה שאינו מכיר ומבחין בהילוכה ובתנועותיה מותר, אבל כל שהוא מבחין ורואה הילוכה ותנועות אבריה אסור".

ומבואר מדבריו, שאפילו ההולכת בצניעות גמורה ובבגדים רחבים (כמבואר ברש"י שבת יב. שבזמן התלמוד לבשו הנשים בגדים רחבים, ראה להלן אות ד'), מ"מ הילוכה ותנועות אבריה גורמים להרהור, **וקל וחומר כשלושבת בגדים שאינם רחבים דיים או שעשויים מבדים שטבעם להיצמד**, על אחת כמה וכמה שגורמת בזה להרהור ומכשול.

אלא שבזה ישנו חילוק, שכאשר הולכת בצניעות, אף שעל ידי הילוכה עלולה לגרום להרהור, לא נאסר עליה מפני כך ללכת ברחוב, כיון שהליכתה ברחוב לצורך

עניינה וסידוריה הינה מצרכיה הבסיסיים, שאין לאוסרם על האדם מחשש שע"ז יכשלו אחרים, ועל כן בזה מוטלת חובת הזהירות על האיש, שלא ילך אחרי אשה, אך כשלושבת 'בגדים' שאינם מצניעים כראוי את הטעון הצנעה והסתור, ובכך גורמת להרהור אסור, הנה כיון שאי"ז נצרך לה כלל, ואדרבה איסור הוא, במקרה זה נושאת היא באחריות למכשול הנגרם מהופעתה.

1. נביא בזאת מה שכתב בענין זה הגאון **רבי בנימין יהושע זילבר** זצ"ל, בעל ה'אז נדברו', בקונטרס 'דיני מלבוש נשים' (אות ו'), שנדפס בסוף ספרו 'תורת ההסתכלות', ואלו דבריו:

"מלבוש הנהוג כעת גם אצל אחדים מהחרדים, שעשוי באופן שאבריה בולטים מאד כפי האופנה שיצא מארצות הגויים - **אין ספק שאסור זה מדת יהודית**, כאשר כבר נתבאר למעלה כמה פעמים. וכל מי שיש הרגש אנושי יודה שאין מלבוש זה מוסיף יופי וחק, אלא פשוט האופנה נובע מטעמי פריצות. וכבר נתבאר **דאפילו כשהלבוש מלבוש זה לא לשם כוונה רעה** אלא רק לשם האופנה - יש בזה משום דת יהודית.

וראה עוד בספר **'שבחי רבי חיים ויטאל'**, שמשופר שם על מעשה שאירע בשנת שס"ט בעיר דמשק, שנכנס דיבוק בנערה אחת, והיה מוכיח את הסובבים על חטאיהם, ואמר שם על יושבי דמשק שאין להם חלק לעוה"ב ח"ו מכמה סיבות, ובין הדברים אמר שם כך: "גם נשותיכם הולכות חצופות בלבושיהן ותכשיטין מגונות, כמו כאלו הפינגגאי"ס אשר בראשיהן וכו', ומוליכות אלו הליזארי"ס והנוקאבי"ס דקים להראות גופן, ומשימים תוך חיקם מיני בשמים לגרות יצר הרע באנשים, וכל זה בשווקים וברחובות להראות העמים את יופיים". ע"כ. הרי לנו עד כמה חמור הדבר, ללכת בבגדים דקים אשר אינם מסתירים את הצורה כראוי.

1. כעת נעתיק דברים חשובים שפורסמו בעבר בענין זה:

דבר פשוט הוא שבגד צנוע הוא רק בגד המסתיר גם את צורת הגוף. פורסם לאחרונה על מחקר מדעי, שכאשר אדם רואה חפץ כל שהוא, העין קולטת תחילה את הצורה ורק אחר כך את הצבע, ומשכך נמצא שבגד כזה שאינו מסתיר את הצורה הרי הוא מכשול חמור. בגדים כאלו העשויים מבדים שבטבעם נוטים להיצמד לגוף, ולכן אינם מסתירים את צורתו, אינם נחשבים כלל ל"בגדים", אלא ל"בגידה" בקדושת ישראל.

בושה לדבר על כך, ועוד יותר בושה שצריך לדבר על כך. בדורות הקודמים היו דברים אלו פשוטים וברורים, ואילו כיום, למרבה הכאב, חדרו למחנינו "בגדים" אלו, מבלי משים. אין ספק כי בנות ישראל הכשרות בודאי אינן מעוניינות להכשיל אחרים ח"ו, ובודאי נעשה הדבר בתום לב וללא כוונה רעה, אלא שכפי הנראה - ההתדרדרות הכללית הקיימת ברחוב החיצוני, משפיעה ברמה כזו או אחרת גם על המוחנה פנימה, ומרוב ההרגל בראיית בגדים כאלו, נחלשות ההרגשות הטבעיות שאמורות להיות מוטבעות בנפשו של בנות ישראל.

מאז ומתמיד הקפידו בנות ישראל [ואף בנות האומות] ללכת בבגדים רחבים מאד. **ברשי** במסכת שבת דף יב עמוד א' מבואר שבגדי נשים היו רחבים הרבה, ובפרט של נשים צעירות, וגם בגדי הזקנות שהיו צרים יותר, היו רחבים כשל אנשים מעוגנים. כלומר שהבגדים הצרים ביותר שעלה על הדעת שאשה תלבש, היו רחבים לכל הפחות כבגדים הרחבים ביותר שלבשו גברים.

ויעוין עוד בחידושי **הריטב"א** במסכת שבת דף נז עמוד א, שמבואר בדבריו שדרך הנשים לצאת **"בכמה בגדים רחבים"**, ובלעדיהם היא נחשבת "מחוסרת מלבוש" ואין לחשוש שמא תלך ברשות הרבים כשאחד מבגדים אלו בידה ואינה לבושה בו. [ויעוין עוד בב"ח ובש"ך ביו"ד סימן ש"מ ס"ק כב שמבואר בדבריהם שאשה המגלה את הבגד הסמוך לגוף הרי זו פריצות גמורה כמו שמגלה את ליבה²].

וכן היה נהוג בעבר בכל תפוצות ישראל, ובמקומות רבים אף הקפידו שכאשר היו הנשים יוצאות לרשות הרבים היו מתעטפות ברדיד או סדין, המבטיח הסתרה והצנעה מוחלטת של צורת הגוף, ומונע כל אפשרות למכשול ח"ו. ואף שכיום נחלשו הדורות ואין נשותינו

2 מקור זה נתבאר בהרחבה במאמר הקודם בגליון מס' 8. והנה דברי הש"ך האלו דבגילוי החלוק איכא פריצות, הביאם המהרש"ם בספרו 'דעת תורה', באו"ח סימן עה, בדיני ערוה לק"ש, ויש שדייקו מכך דס"ל למהרש"ם דאסור גם לקרוא ק"ש ושאר דברי קדושה כנגד פריצות זו של הבגד הסמוך לגוף. ויל"ע בזה.

הולכות בצניעות כה מופלגת, מכל מקום בודאי שלא יעלה על הדעת ללכת בבגדים העשויים מבדים כאלו, אשר זהו ההיפך הגמור מהנהגת אמותינו הקדושות, ומהותם ותכליתם של בגדים אלו הן הפוכות לחלוטין ממהותם ומטרתם של בגדי הצניעות שלבשו אמותינו בדורות הקודמים.

ויש להוסיף בזה נקודה חשובה, שכאשר בא האדם לבדוק את ההנהגה בביתו, האם חלילה יש לה שייכות לפירצה הנ"ל או לא, הוא עלול לטעות ולמדוד את הדבר באופן יחסי לפרצות חמורות יותר הקיימות ברחוב. בענין זה נראה את דבריו של מרן המשגיח הגה"צ **רבי אליהו לופיאן** זצ"ל בספר 'לב אליהו' ח"ג עמ' רמא וזה לשונו: "וכתב הרמב"ן ושאר ראשונים, שכשמגיע יום הדין ודנים את האדם, עומדים בבית דין של מעלה בעיקר על דבר שהעולם נוהג בו בהפקרות, ובזה מדקדקים על האדם ביותר, ולא כמו שטועים האנשים ואומרים 'כנגד העולם הרי אני צדיק בזה', לא כן הדבר!" אשר על כן, יתבונן כל אחד על הבגדים הנהוגים אצל בנות ביתו, האם מהותם היא צניעות והסתרה, או חלילה להיפך. האם בבגדים אלו האשה מצניעה ומחביאה את עצמה, או חלילה להיפך.

ו. לסיום נזכיר, כי בשנת תשס"ז - עוד קודם הקמת בי"ד 'משמר התורה' - התקיימו ברחבי הארץ כינוסים לאברכים לחיזוק הצניעות, אליהם טרחו ובאו גדולי ישראל וגדולי ראשי הישיבות, אשר נשאו דברי חיזוק והתעוררות בנושא צניעות הלבוש. [מפעם לפעם מובאים ב'ושכנתי' מתוך משאות אלו, במדורים 'לאורם' ו'שיחת חיזוק']. כפי ששמענו מיודעי דבר, היוזמה והדחיפה לקיום כינוסים אלו באה מצד **מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל**, אשר השתתף בעצמו בכנס הראשון שנערך באולמי תמיר בירושלים במוצ"ש חיי שרה, והפירצה הנ"ל המדוברת במאמר זה - היא היתה הנושא העיקרי שהניעו לכך.

הדבר בא לידי ביטוי גם ב'החלטות הכנס' שפורסמו בכנס הנ"ל בירושלים, אשר נכתבו ע"י הרבנים הגאונים: רבי עזריאל איערבאך שליט"א, רבי ישראל גנס שליט"א, רבי צבי ובר שליט"א, והיו למראה עיני גדולי הדור. שם בתחילת הדברים נכתב אודות ענין זה, בזו הלשון:

"חובה גדולה מוטלת על כל אחד ואחד להיות עומד על המשמר שמלבושי אשתו ובנותיו יהיו ע"פ גדר הצניעות, הן בכיסוי הראש והן בצורת הלבוש, בכל זמן ובכל מקום. אחד המכשולים הגדולים בדורנו הוא בגדים צמודים, **ויש בזה אביזרייהו דגילוי עריות**, על כן חובה להקפיד כדלהלן: החולצות, החצאיות, הסוודרים וכדומה, יהיו רחבים דיים שלא תיראה צורת הגוף. **אריגים שמטבעם צמודים, כמו לייקרה טריקו סטריץ' ודומיהם - אסורים בלבישה**".

נעתיק עוד מסיום הדברים שם: **"יש להחזיר בחינוך הנשים והבנות גאווה במלבושי הצניעות** ובהנהגותיה, בבחינת 'ויגבה לבו בדרכי ה' ", **וראוי לשבח את המוסיפות גדרים וסייגים בענין זה**. מוסדות החינוך ישלבו לימוד הלכות אלו במערכת הלימודים. ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים שעל ידי התחזקות בגדרי הצניעות נזכה להשראת השכינה בישראל, ונזכה לשמוע קול שופר של משיח בב"א. החלטות הכנס היו לעיני מרן ורבנן גדולי ישראל (שליט"א): הגרי"ש אלישיב, הגרי"ל שטיינמן, הגרמ"ל לפקוביץ, הגר"י שיינר, הגר"ש

לאורם

מדברי גדולי ישראל זצוק"ל

עולם התורה - עולם של צניעות

להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמד מעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחושך כדי שלא ילמד ממעשיהם. והרמב"ם שם ממשיך עד כמה שחייבים בזה.

והנה נתבונן בסביבתנו נראה, שבכל גיל של האדם, מתינוק בגן ועד זקן בבית אבות, מסתכל האדם על החברה שלו כאילו זהו העולם, וכל השאר זהו רק ביחס אליו. א"כ צריכים להבין שכדי לקיים דברי הרמב"ם עלינו לעבוד על עצמנו, שנרגיש בכל מהותנו שהעולם שלנו הם אלה שמעשיהם מתאימים לתכלית המבוקש מן האדם.

והנה במצבנו אנו, יש עולם בנות ציון ששייכות ל"עולם של צניעות", בדרך שנשים צדקניות הלכו תמיד, אבל לדאבוננו יש גם "עולם אחר" שהוא רחוק מצניעות החיים בהשקפת עולם אחר. ומתפקידנו להכיר בכל פעולותינו, שנרגיש בכל מהותנו שאנחנו שייכים ל"עולם הצניעות".

והנה מקובל ב"עולם הצניעות" שבנות לא עוסקות בכחל ושרק, ועם כל זה יעלות חן. וכמה יש בזה עדות על אי הכרה ב"עולם הרוחק מצניעות". וזאת חובתנו להתרחק מכל הרגשה של שייכות להנהגה של חסרון בצניעות.

ובנות ישראל המדקדקות בצניעות, יהיו מבנות ציון היקרות המעמידות את בית ישראל.

(במכתבו מיום י"א תמוז תש"ס - הובא בתחילת ספר 'חוט שני' הלכות צניעות)

...

וכן האשה מצווה לא לגרום שאנשים ירהרו בה בכל דרך שהיא, ואם גורמת לזה הרי היא עוברת על 'לפני עור לא תתן מכשול' באיסור חמור זה.

וק"ו שהאב אסור מן הדין ליתן כסף לבנותיו, וכן הבעל לאשתו, לקנות בהם מלבושים ופאות שאסורים מן הדין, דמלבד שאסורים ללבושם מן הדין, גם הם גורמות בזה הרהורים לאחרים אשר גם האשה מזהרת עליהם, ואם כדי לא לעבור על לאו מדאורייתא מחויב האדם להוציא את כל ממנו כדי שלא לעבור על איסור (עי' רמ"א או"ח סי' תרנ"ו ס"א), כל שכן שלא יתן כסף ויסייע לעבור איסורים ולהכשיל את האחרים באיסורים חמורים, וזאת מלבד שגם הוא נתפס באיסורים אלו.

(חוט שני הלכות צניעות עמ' מח, ובהערה שם)

כל אדם רגיל להרגיש מהו העולם שלו, זה טבע האדם, ובמה שנוגע ללבוש צנוע, אם האדם מרגיש באמת שהעולם שלו הוא עולם צנוע - אין יצר הרע נגד זה, היצר הרע הזה בנוי על כך שיש עולם אחר, זה לא העולם שלנו, **העולם שלנו - עולם התורה - זה עולם של צניעות.**

נזכיר עוד דוגמא מעשית, מה שצריך להיזהר. יש חנויות שמוכרות בגדים, ויש חנויות שבעוה"ר יש שם בעלים שהם לא מדקדקים בצניעות, ממילא אדם שלא מדקדק בצניעות בהכרח שיש בזה מכשולים. **זה צריך להיות ברור לכל אחד מאיתנו, שבחנות זאת לא הולכים לקנות.**

צריכים לחזק את החנויות שמתעסקים דוקא בדברים צנועים ורק זה, לחנך את הבית שזה המקום שלנו, לא מקום אחר.

(מדבריו בכנס החיזוק לאברכים בב"ב - ערב ר"ה תשס"ז. ניתן לשמוע בטל: 962286-0747 שלווחה 35)

...

האדם אחראי על הבית, הוא אחראי גם על האשה והבנות ועל הצניעות שלהן. למעשה אצלנו הבנות מתחנכות בבתי ספר ובסמינרים, אז יש שותפים בחינוך, המורות וההורים. הדבר שמשפיע ביותר הוא הדוגמא העצמית, החינוך הכי גדול הוא מה שהילדים רואים.

האמא חייבת לחנך את הילדים, וא"כ היא חייבת להיות דוגמא לילדים, ואם היא קצת מקילה בצניעות, זה מזיק לכל הדורות הבאים. וכן **המורות**, הרי הן מחנכות לצניעות, וא"כ הן חייבות להראות דוגמא אישית, צניעות במאה אחוז, בלי שום קולות. לא שייך שתהיה מורה כזו, שמקילה באיזה דברים בצניעות. היא לא ראויה להיות מורה בכלל. את זה צריכים כל האחראים על כך לדעת, שלא שייך שמורה תקל באיזה דברים בצניעות, זהו היפך החינוך של בית הספר.

יהי רצון שנזכה להתחזק בזה, ועי"ז יגרמו להצלחה של הדור הבא.

(מדבריו בכנס החיזוק לאברכים בקריית ספר - ה' טבת תשס"ז. ניתן לשמוע בטל: 962286-0747 שלווחה 35)

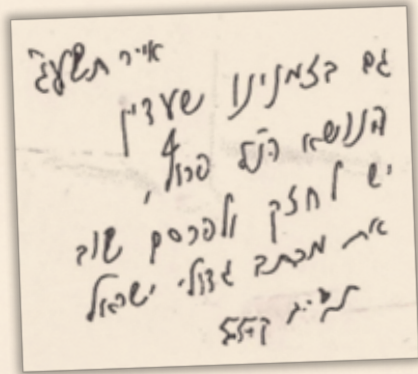
...

ברמב"ם הל' דעות (פ"ו ה"א) כתב, דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחביריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם

מעשה רב

בחדש אייר תשע"ג נכנסנו קבוצת אברכים למחנה הגר"י קרליץ זצ"ל, והראנו לו את ה'קריאה נאמנה' משנת תשמ"ז - שהוא בעצמו חתום עליה (ובשנת תשס"ד הורה מרן הגר"י ש'אלישיב זצ"ל לפרסמה שוב ב'יתד נאמן'), שם נכתב לאסור את הפאות המתפשטות לצדדים (כלומר שמתנופפות ע"י תנועות ראש ומשב רוח - כפי שנכתב בתקנון המפורט שפורסם באותה שנה בהוראת גדולי ישראל), ושאלנו האם הוראה זו תקפה גם כיום שאין מצוי כלל בדור הצעיר פאות שאינן כאלו, והשיב מרן זצ"ל כי **מה שהורו אז בודאי תקף גם כיום**, ואף הוסיף וכתב על ה'קריאה נאמנה' הנ"ל בזה"ל: "אייר תשע"ג, **גם בזמנינו שעדיין הנושא הנ"ל פרוץ, יש לחזק ולפרסם שוב את מכתב גדולי ישראל**", וחתם את שמו. מצ"ב הצילום.

מ.ג. בני ברק
(הפרטים שמוזרים במערכת)

והאר עינינו

הרב יוסף גולדשמידט שליט"א, מח"ס "והאר עינינו"

להקטין את הנסיון

ראשית צריך לבדוק אחר המקומות והגורמים לעיקר קושי הנסיון. לדוגמא, ישנם כאלו שכשיתבוננו היטב יגלו שבעת הליכתם במהירות ברחוב אין להם הרבה כשלונות, אלא כל הבעיות מתחילות בעת עמידתם במקום אחד, כגון כשעומדים בחנות מסוימת, או כשמדברים עם חבריהם ברחוב, או בתהלוכה האיטית בהכנסת ספר תורה וכדו'. לאיש השני מצויים המכשולות בעת ישיבתו באוטובוס על יד החלון. לשלישי בעת מבטיו מחלון ביתו ולחוץ. הרביעי יש לו בעיות מיוחדות ממישהו מסוים כגון מאחת מקרובי משפחתו או שכניו.

והנה לאנשים אלו כבר נמצא פתרון הולם לחלק גדול מבעיותיהם. אם רק יתחילו להיזהר מלהיכנס למקומות הנסיון האלו כבר יצאו מאפילה לאור גדול. הראשון יחשוב למצוא תחבולות שלא יצטרך ללכת לחנות זו, או ילך בשעות נטולי קושי הנסיון. וכשיצטרך דוקא לדבר עם חבריו ברחוב יעמיד עצמו באופן שפניו מופנים לכיוון הבניינים ולא לכיוון הרחוב. ובהכנסת ס"ת אל ישתתף בתהלוכה אלא רק אח"כ בריקודים. השני ייזהר בעת ישיבתו באוטובוס לא לשבת על יד החלון. השלישי יפייס את היצה"ר בעמידה אצל חלון אחר שאינו משקיף אל המקומות הבעייתיים. הרביעי יחליט לעצמו החלטה נמרצת לעשות כל טצדקי שבעולם שרגליו לא ידרכו על מפתן הבית ההוא. והאיש אשר עצם הליכתו ברחוב מלאה במכשולים, ייזהר מללכת בשעות שיש ריבוי נשים ברחוב העיר, וכמו"כ יימנע מללכת במקומות שיש ריבוי נשים. זהו תכסיס ראש וראשון במלחמת היצר.

וכתב ע"ז החינוך (מצוה קפ"ח) "ואתה בני הזהר על זה מאד ואל יבטיחך יצרך ואם אלף ערבים יתן לך וכו', לפי שענין זה קשה מאד ויצר הרע חזק בו, על כן צריך כל אדם להרבות בשמירה" עכ"ל.

רגשי אשמה

א. אדם שמתקשה מאד בנושאים האלו, וכשלונותיו המרובים משפיעים על מצב רוחו, עליו לדעת שהצלחת ההתקדמות דורשת שישחרר מעצמו רגשות אשמה שליליים. כי רגשות אלו דוחפים אותו כלפי מטה, וחוסמים בפניו את הדרך לצאת אל האור. על כן, כעזרה ראשונה עליו להתעלם מהמכשולים, ויקבל את עצמו בהבנה ובאהבה כפי שהוא, [הוא מקבל את 'כל' אדם בסבר פנים יפות, 'כל' לרבות את עצמו], ויראה את עצמו בעין חיובית ע"י הכרה שרק כך תצמח הישועה 'כי שבע יפול צדיק וקם', ובנין הנפש היא בדרך רצופת מכשולים. וכמסופר על החזו"א זצ"ל שלאחר התקף לב הלך פעם בטיולו היומי עם הגר"נ קרליץ שליט"א, והיה הולך לאט, ולבסוף כשהגיע לביתו אמר "אתה רואה, הלכנו לאט, אבל הכלל הוא, שכאשר הולכים ולא מפסיקים, בסוף מגיעים". ולכן יעריך כל הצלחה וכל משהו של התקדמות באותו הענין, ורק באופן זה שייך שיתחיל לבנות מעצמו בנין לתפארת.

נכונות לעבוד ולהשקיע

ב. כמו"כ עליו לדעת, שכדי להגיע לתוצאות והשגה בענין זה מוכרח שיהיה לו נכונות להשקיע עבודה ויגיעה. אין זה ענין של מה בכך, וצריך לעבוד ולהשקיע ולוותר על דברים שונים למיניהם, ורק כך יש סיכוי שיצליח בס"ד, אבל בלי עבודה ויגיעה ומאמץ אין שום סיכוי שיעלה על דרך המלך. וסביר להניח שהקורא מהרהר לעצמו כי לא שייך לעבוד יותר קשה ממה שהוא כבר עבד והקריב למען הנושא הזה. ויתכן מאד שהצדק איתו. אך יתכן שסיבת אי הצלחתו תלויה בחסרון ידיעה והדרכה איך לגשת לענין ואיך לעבוד עם עצמו, וכדי שיהיה לו אתגר להמשיך לעבוד ולהתמודד, עליו למצוא אפיקים חדשים והדרכה נכונה עד שהדבר יעלה בידו. ננסה נא בס"ד בקטעים הבאים לשרטט דרך ומסילה ישרה להעלות ולהביא את האדם המשתוקק אל מחוז חפצו.

זברי רבותינו

הרב יהודה ברנשטיין שליט"א

רש"י: "לעתיד לבוא כשיבוא הקב"ה להשיב את ישראל אליו יסיר ה' מהם את תפארת העכסים שלא יהיו תולין תפארתם בנוי תכשיטי נשים ודברי נבלה".

רד"ק: "ויש לפרש כל זה בשוב הגלות שיכלו רבים מישראל שלא שבו לה' בכל ליבם... והנשארים יהיו ענוים וקדושים היפך מה שהיו בימי אחז שהיו גאים וטמאים, ולא תהייה הנשים עוד מתפארות בתכשיטיהן, לפיכך אמר יסיר ה' את תפארת העכסים וגו', ונאמר בנבואת צפניה אז אסיר מקרבך עליזי גאוותך ולא תוסיפי לגבה עוד בהר קדשי והשארת בקרבך עם עני ודל וחסו בשם ה'".

מלבי"ם: "ואז יסיר כל התכשיטין ומיני הקישוט שהיו מתפארין בהם".

פסוק כד: **וְהָיָה תַּחַת בִּשְׁם מֶלֶךְ יְהוָה וְתַחַת חֲגוּרָה נִקְפָּה וְתַחַת מַעֲשֵׂה מִקְשָׁה קִרְחָה וְתַחַת פְּתִיגִיל מַחְגֶּרֶת שֶׁקֶץ כִּי תַּחַת יָפִי:**

תחת בושם מק יהיה

רש"י: "מקום שהיו מתבשמות בו יהיה נימוק".

מהר"י קרא: "במקום שמתקשטות עצמן יהיו נמקין".

ותחת חגורה נקפה

רש"י: "מקום שחגרה שם יהיה ניקף ונחתך בחבורות ורשומי מכות".
מלבי"ם: "ובמקומות שהיו חוגרים שם בגדיהם בדוחק יהיה נקוף וכתות עד שאי אפשר לחגור שם".

ותחת מעשה מקשה קרחה

רש"י: "מקום שהיו עושות בו המעשה האמור למעלה הלוח וטפוף תלכנה והוא בגובה הראש, שם תהיה מקשה קרחה - מכה המקרחת את הראש".

מצודת דוד: "במקום שהיו מתקשטות בעדי זהב מעשה מקשה - שמה יהיה קרחה כי יפול שער ראשן, והוא דבר מגונה ומאוס".

רד"ק: "מעשה מקשה... ועניינו תחת אשר היו מתקנות השיער ומשוות אותו - תהיה עתה קרחה תחת אותה השוות השיער ותיקונו".

ובגמרא שבת סב: דרשו על פסוק זה: "ותחת מעשה מקשה קרחה - מקום שהיו מתקשטות בו נעשה קרחים קרחים". ופירש רש"י: "מתקשטות - היינו שיער, שסורקות ומפרכסות". [וראה בגמרא שבת דף לד. וברש"י שם, שם מבואר מי הן אלו שדרכן לסרק ולעצב את השיער כדי להיות נאות].

כי תחת יופי

רש"י: "כי זאת הוגנת להיות להם תחת יופי שהיו משתחצות בו".

רד"ק: "כל זה הכעור בא להן תחת שהיו מתייפות בעדיהן ובקישוטיהן".

מלבי"ם: "קיא ומיאוס יהיה בכל מקום שהיה שם איזה יופי".

בגליונות הקודמים הבאנו במדור זה ליקוט מדברי חז"ל וגדולי הדורות אודות המקום הראוי להתקשטות האשה. כעת נביא מספר פסוקים מספר ישעיה פרק ג', הנוגעים לנושא זה של התקשטות והתייפות לעיני זרים, עם ליקוט מדברי המפרשים. [ועי' בשו"ת 'אז נדברו' חלק י"ד סוף סי' מז שכתב על פסוקים אלו בזה"ל: "אף שבגמרא שבת ס"ב ב' דורשים את זה במכוונת לשם זנות בגלל גודל העונש שהיה, אבל הדברים הם גם כפשוטן"].

פסוק טז: **וְיֹאמְרוּ ה' יֵעָן כִּי גִבְהוּ בָנוֹת צִיּוֹן וְתִלְכְּנָה נְטוּיֹת גְּרוֹן וּמִשְׁקָרוֹת עֵינַיִם הַלּוֹךְ וְטַפֵּף תִּלְכְּנָה וּבְרָגְלֵיהֶם תַּעֲפֹסְנָה:**

יען כי גבהו בנות ציון

רד"ק: "והיו הנשים מתגאות ביופיין ומראות עצמן בשווקים וברחובות".

ותלכנה נטויות גרון

מצודת דוד: "נטויות בגרון אילך ואילך להראות יפיין".

רד"ק: "אלה דברי גבהות וגאות, ורבותינו פירשו מהלכות בקומה זקופה".

ומשקרות עינים

רש"י: "לשון הבטה, דבר אחר - צובעות עיניהם בסיקרא ובכחול".

מהר"י קרא: "שהיו מסקרות עיניהם בסיקרא".

הלוך וטפוף תלכנה

רש"י: "...ויונתן תרגם ובפתהן מקפן, היו קושרות פאות נכריות, קליעת שערות תלושין כורכות עם קליעותיהן שיראו גסות וטפופות".
מהר"י קרא: "הולכות הלוך ודבר".

וברגליהם תעכסנה

אבן עזרא: "תשימנה עכסים ברגליהם כמשפט הגבורים הרוכבים. ויש אומרים כי העכסים משמיעות קול".

מהר"י קרא: "שהיו הולכות מנעליהן מצוירין".

פסוק יז: **וְשֹׁפַח ה' קִדְקֵד בָּנוֹת צִיּוֹן וְה' פָּתַח יַעֲרָה:**

רד"ק: "אמר במקום שהיו מתגאות - בו תהייה נספחות. והקדקד הוא מקום חילוק השיער לכאן ולכאן, והיו מחלקות שער ראשן ומתייפות בו, והאל ביא על קדקדן מספחת היפך גאוותן ביופיין".

מלבי"ם: "ידבק על קדקדם צרעת ממארת ואת פאת ראשן יעשה קרחה, וזה היפך ממה שנהגו המה לגלות הקדקד ולהרבות מקום הפאות בשערות, הוא יגלה מקום שהיה מכוסה בשיער ויכסה בצרעת מקום הקדקד שהיה מגולה".

פסוק יח: **בַּיּוֹם הַהוּא יִסֹּר ה' אֶת תַּפְאֶרֶת הָעֶכְסִים**

1. אחד הקוראים הנכבדים פקפק בתועלת שבפרסום הדברים, משום שלטענתו לפי צורת הלבוש המקובלת כיום אין הדבר מעשי לנשים לקיים ענין זה כפשוטו. בל"נ נגיב על כך בגליון הבא במאמר מיוחד, בעזה"ת.

תחנת הדרייברים
הגדולה בארץ

בחסות: **BIG דרייבר 5535***

ושבת

עיון דשמעתחא

הרב מאיר גרין שליט"א

ביסוד הדין של 'דת יהודית'

פי התורה אשר יורוך, אלו התקנות והגזירות והמנהגות שיורו בהם לרבים כדי לחזק הדת ולתקן העולם, עכ"ל.

ואף שמנהג זה לא הנהיגוהו חכמי ישראל אלא בנות ישראל נהגו בו מעצמן, הרי כבר מצינו בהא דאמר ר' זירא בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות טיפת דם כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים, שאמרו עלה בגמ' (ברכות דף לא.) שדין זה הוא 'הלכה פסוקה', הרי דמדברי רבי זירא למדנו שהסכימו חכמי ישראל עם החומרה שהחמירו ע"ע בנות ישראל, ונעשה למנהג המחויב עפ"י דין, וגם בנידון דידן מדקראוהו חכמי הש"ס 'דת יהודית', נראה שקבעו חז"ל שמנהגים אלו הם מחויבים לכל בנות ישראל.

ב) אמנם אחר העיון נראה לדון בזה בדבר החדש, דהנה אנו מורגלים במושג 'מנהג' כהגדרה לדבר שחיובו אינו משום דין או הלכה אלא משום המנהג, אמנם לכשנתבונן נראה שהמושג 'מנהג' אינו קשור דווקא לחיוב כלשהו, אלא זו בעצם הגדרה לעשייה או לפעולה מסוימת, [וכגון מה שאמרו חז"ל (ברכות דף יח ודף כג) **שלא ינהג** אדם בכתבי הקודש או בתפילין **מנהג בזיון**, ועוד אמרו (שם דף לה:) תנו רבנן לפי שנאמר לא ימוש ספר התורה הזה מפך יכול דברים ככתבן תלמוד לומר ואספת דגן **הנהג בהן מנהג דרך ארץ**, ע"כ. ואין הכונה במאמרים אלו למושג 'מנהג' ככינוי לדין כלשהו אלא להתנהגות], אלא שמנהג ישראל שנהגו משום ענין כלשהו של מצוה יש חיוב לנהוג כך משום "אל תטוש תורת אמן", וגם זה מכונה 'מנהג', אבל פירוש המלה מנהג אינו דוקא דבר המחויב משום מנהג אלא התנהגות או הנהגה כלשהי.

ומעתה נראה שזה כוונת הראשונים בענייננו, ש'דת יהודית' הוא כינוי להנהגה שנהגו בנות ישראל, והיינו שמצורת ההנהגה שנהגו בנות ישראל [בזמן חז"ל] יש לנו ללמוד מהי הנהגת הצניעות הראויה עפ"י התורה, וכד תידוק בדבריהם תמצא שכן הוא, שלא אמרו שאלו הם מנהגים שקבלו על עצמן בנות ישראל, [וכעין הלשון שמצינו בדברי רבי זירא הנ"ל], אלא אמרו שכן הוא מנהג הצניעות שנהגו בנות ישראל והיינו שכן היא ההנהגה של בנות ישראל, הנהגות כך משום שכן ראוי

(א) מצינו בחז"ל (עיין כתובות עב.) שכללו את הלכות וגדרי הצניעות שמחויבות בהם בנות ישראל בשם **דת יהודית**, ונבא בזה לעיין במשמעות הגדרה זו, ומזה נוכל ללמוד מנין נובע החיוב המוטל על בנות ישראל לקיים את גדרי דת יהודית?

והנה ממשמעות לשון הראשונים בביאור מהות ענין דת יהודית היה נראה לכא' שיסוד החיוב של הנהגות אלו הוא מנהג בנות ישראל. וזה לשונם: **"דת יהודית, שנהגו בנות ישראל ואע"ג דלא כתיבא"** (רש"י כתובות עב.), **"ואיזו היא דת יהודית, הוא מנהג הצניעות שנהגו בנות ישראל"** (רמב"ם אישות כא יב, וש"ע אבה"ע קטו ד), **"דת יהודית הוא נאמר על מנהגים הנהוגים באומה מצד צניעות, להיות בנות ישראל יתירות במדת צניעות על כל שאר נשים"** (מאירי כתובות שם).

ולכא' משמע מלשונם שיסוד הדין הוא המנהג, ויש לעיין אם כן האם חיובים אלו משתנים לפי המקום והזמן, שבזמנים או במקומות שלא נהגו במנהגים המוזכרים בגמ', האם נשתנה דינם?

והנה אף אם כל יסוד הדין הוא רק מחמת המנהג, הרי כבר כתב הרמב"ם בהקדמת ספרו הגדול 'משנה תורה' וז"ל: **כל הדברים שבגמרא הבבלי חייבין כל ישראל ללכת בהם, וכופין כל עיר ועיר וכל מדינה ומדינה לנהוג בכל המנהגות שנהגו חכמי הגמרא, עכ"ל.** וחזר ושנה הדבר בהלכות ממרים (פ"א ה"ב) וז"ל: **אחד דברים שלמדו אותן מפי השמועה וכו' ואחד דברים שעשאוים סייג לתורה ולפי מה שהשעה צריכה והן הגזרות והתקנות והמנהגות וכו' מצות עשה לשמוע להן והעובר על כל אחד מהן עובר בלא תעשה, הרי הוא אומר על**

לענין

מתי התחיל ומה מקורו של אופן הלבוש המצוי בזמנינו, המכונה: 'הלבוש האירופאי'?

נודה למי שיוכל לשלוח מקורות לענין זה מדברי הפוסקים.

להם, מאחר שעליהם להתרחק מכל דבר ערוה ופריצות, וכן נראה מהלשון 'דת יהודית', שאם יסוד החיוב הוא משום המנהג היה צ"ל 'דת היהודיות' או 'מנהג בנות ישראל', ולשון 'דת יהודית' משמע שזו 'דת היהדות' דהיינו ההנהגה שהראויה והמחויבת לבנות ישראל מצד היהדות, ומה שכתבו הראשונים שזהו מנהג בנות ישראל, אין הכוונה לומר שיסוד החיוב הוא משום מנהג בנות ישראל, אלא רצונם לומר שכך מתנהגות בנות ישראל משום שזו ההנהגה הראויה, שממנהג בנות ישראל אנו למדים מהי ההנהגה הראויה.

ג) ואף שהדברים נראים מחודשים, אמנם לכשנעיין בסוגיא נראה שמוכרחים המה, שהנה אחת הדוגמאות של העוברת על דת יהודית במשנה בכתובות שם זו הטווה בשוק, והגמ' מבארת דהיינו **במראה זרועותיה לבני אדם**, וזה פשיטא שזו היא הנהגה של פריצות האסורה מסברא מצד עצמה, ואין צורך להגיע למנהג בנות ישראל כדי לאוסרה, וכן מדברת עם כל אדם מפרשת הגמ' דהיינו **במשחקת עם בחורים**, ומביאה כדוגמה מעשה בערביא שזרקת את הפלך שלה ואמרה עולם [בחור] הב לי פלך, ובדאי שהתנהגות של פריצות

כזו היא אסורה מצד עצמה ואין צריך מנהג כדי לאסור אותה.

ועוד יש להוכיח כן מפירוש המשניות להרמב"ם שכתב וז"ל: טווה בשוק. במראה זרועותיה לבני אדם וכו' **וכיוצא בזה מן הפריצות ומיעוט הצניעות**, עכ"ל. הרי מפורש בדבריו שהגדרת המעשים המוזכרים במשנה הם מעשי פריצות ולא רק 'מנהגים' שנהגו בנות ישראל, דא"כ היה צריך לומר וכיוצא בזה ממה שנהגו בנות ישראל. [ועוד יש להביא ראיה לזה מלשון רש"י במסכת סוטה בדף ג. (ד"ה יכול) ושם דף כה. (ד"ה עוברת), עיי"ש].

וכן **מבואר** במשנה ברורה (סימן עה ס"ק ב) שהנהגות דת יהודית מחויבות בכל מקום וכל זמן, שכתב וז"ל, אבל פניה וידיה כפי המנהג שדרך להיות מגולה באותו מקום וכו', מותר לקרות כנגדו שכיון שרגיל בהן אינו בא לידי הרהור וכו', **אבל זרועותיה ושוקה אפילו רגילין לילך מגולה כדרך הפרוצות אסור** [לומר דברים שבקדושה כנגדם]. ובשער הציון שם כתב וז"ל, כן כתב אליה רבה וכו', וכן מוכח בכתובות **עב: דהוא דת יהודית עיין שם**, עכ"ל. הרי מבואר דפשיטא ליה דמה שהוא בכלל דת יהודית הוא מחויב בכל מקום ובכל זמן.

סיפור חיזון

מן הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצוק"ל

כשאני עובר ברחוב - אני מתמלא פחד

מעשה שנגש אליו בחור מהישיבה וביקש רשות לנסוע לחתונה אצל קרובו בעיר אחת, וישאל לו מרן [המשגיח הגה"צ רבי אליהו לופיאן] זצוק"ל "האם אתה יודע שלא יהיה שם פריצות"? ... הבחור התחיל לגמגם (כי ידע שכן יהיה שם פריצות), ותירץ את עצמו ואמר: "אבל אבי ואמי ואני נשב בשלחן מיוחד וכו'", וסיים באמרו: "לי זה לא יזיק!"

מרן המשגיח זצוק"ל נזדעזע בשמעו דברים אלו, ויען ויאמר להבחור: "שמע נא, אני כבר אחרי שמונים שנה, ועין אחת שלי עיוורת, ואעפ"כ כשאני עובר ברחוב - אני מתמלא פחד, שמא אכשל ח"ו בהסתכלות בעריות! ואתה בחור צעיר, עם שתי עיני בשר, אתה אומר לי כי לא יזיק לך"? ... ואמר לו עוד כמה מילים קשות שאין כדאי להעלותם על הכתב - והיסב פניו ממנו והלך לו.

(מתוך הקדמות ספרו 'לב אליהו', עמ' 43)

בחסות:

BIG דרייבר 5535*

תחנת הדרייברים הגדולה בארץ

רצון השם

שיחת חזקון

הגאון רבי שלמה זלמן אולמן זצ"ל
דומ"צ בד"צ זכרון מאיר וראב"ד מודיעין עילית

הדברים נאמרו בכנס לאברכים - קרית ספר - ה' טבת תשס"ז

ברשות המרא דאתרא שליט"א, ברשות הרבנים הנכבדים שליט"א, ראשי ישיבות שליט"א, ברשות הקהל הקדוש.

אנחנו מדברים על המושג של צניעות, היום קיימים ספרים על צניעות, יש ג"כ מידות של צניעות, מספרים של צניעות, אורך וכו'. צריך לדעת דבר אחד, **צניעות זה לא הנקודה הזאת, לא המספרים האלה ולא ההלכות.** צריכים אותם, אני לא בא לבטל את הדברים האלה, אבל צניעות מבטא הרבה יותר מזה. אנחנו צריכים לדעת שאנחנו יש לנו תפקיד בעולם, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, זה התכלית של כלל ישראל, וכך צריך להתנהג בכל הדברים.

בתורה יש דברים שיש בהם גדר הלכה אבל יש גם יותר מזה: **רצון ה'.** כל האומר אין לו אלא תורה אפילו תורה אין לו, מי שהוא שומר את התורה בדיוק - גם את התורה אין לו. צריך לדעת רצון ה', רצון ה' זה מבטא את הנקודה. בממונות יש את הדין של לפנים משורת הדין, ובשאר דברים יש נבל ברשות התורה, כמו שמביא הרמב"ן על התורה.

צניעות איננה הלכה בלבד, צניעות היא אופי, זו אורה של קדושה, אורה של בושה, היסוד של הצניעות זהו כל כבודה בת מלך פנימה, אשה צנועה צריכה לעשות הכל בצורה אחרת. בדורות הקודמים אינני יודע אם היו את ספרי ההלכה של הצניעות, אבל היתה אורה של צניעות, היתה מדה של בושה שהייתה את האורה בבית, ועם זה יכלו לחנך דורות. במציאות של היום הדברים האלו חסרים, הולכים ונעלמים.

לדוגמא, נשים שמדברות בפלאפון ברחוב, וכי יש כאן ענין של הלכה? אבל זה גרוע יותר, אין זו צניעות, אין זו אורה של צניעות. כל האורה של הבית, כל האורה של הרחוב צריכה להיות צניעות, אם אין את הדברים האלו - לא הגענו אל הצניעות, לא התחלנו עם הצניעות.

דוגמא נוספת, גדולי ישראל ללא יוצא מן הכלל בקשו מנשים לשבת בחלק הפנימי של האוטובוס, אבל אפילו בלי המודעות האלו, אפילו בלי שום קול קורא, **זה צריך להיות מובן מאליו** שאשה שיושבת בספסל הראשון אין זו צניעות, וכי זו נקראת בושה? וכי זו נקראת צניעות? לשבת בספסל הראשון שכולם יראו אותה? אשה צנועה מתחבאת, שלא יראו אותה. ישנם המבטלים ומזלזלים בדברים אלו ואומרים "מה זה משנה, זו רשות הרבים", אבל זה לא נכון, **באורה של בושה וצניעות לא מתחילות טענות כאלו.**

במשך הדורות היו הרבה מלחמות כנגד היהדות, רוב המלחמות היו מלחמות רוח, דרכים חדשות, פילוסופיה, השכלה, רפורמים, ציונות וכו', ותמיד היה מושג של שמן זית זך, היה קומץ שעמדו על המשמר, וזהו שעמד להם לישראל עד היום הזה. אך היום התחדשה מלחמה אחרת לגמרי, אין לנו מלחמה עם שכל, עם דרכים אחרות, המלחמה היא תאוות, התאוות חודרות אלינו, אפשר היום לקבל את כל העולם הזה עם הכשר, עם רבנים ועם הלכה, זה נגד כל האידישקייט, זה נגד כל האורה של הצניעות, וזה חמור מאד כיון שהנגררים הם שומרי תורה מתוכנו, עם הכשרים ורבנים וועדות רבנים, ואנחנו אתם בתוך המערבולת, ואנה אנו באים.

אנחנו צריכים להתחזק, להיות מובדלים, להיות שמן זית זך, לחזק את האורה, את המהות של הצניעות, את הענות חן, את הבושה, צריך שבת ישראל תדע לא להיגרר, לא להתדמות לרחוב, להתרחק מתרבויות הגויים עם כל הנלווה לזה. צריך להוסיף באורה של הצניעות, לדעת שהצניעות היא החן האמיתי, להוסיף קדושה, והקב"ה יעזור שע"י שנוסיף קדושה וטהרה בכלל ישראל זה יקרב ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

(ניתן לשמוע בטל': 0747-962286, שלוחה 36)

רשימת קווי חיזוק לנשים

קו באשר חלכי

סיפורים אישיים קטעי המודיעין ושירותים מגוונים

074-79-62579

קו איילת העוזר

02-5495372

קו מעל הטבע

הרצאות, שו"ת, מאוזנות משתפות.

0733-835-300

מערכת דברי רבותינו

בראשות רבותינו שליט"א, קטנים מגדולי ישראל, דעת גדולי הדורות, אברכים מספרים, מאגר שדכנים ועוד.

074-796-22-85

קו בראש ובראשונה

שיעורים מגוונים בנושאי הצניעות וש"ת מעניין ומפורט בשלוחה 5

0733-479-287

קו הישועות

0733-83-40-50

קו בראש ובראשונה

תוכניות, סיפורים אישיים, קטעי המודיעין, מבצעים.

02-99-450-47

קו איילת העוזר

02-5447013

קו בראש ובראשונה

02-6643292

קרוב לאלף נשים במעמד המרומם 'טפח מעל' - מודיעין עילית

לכל אחת מחכה בכסאה מארז מיוחד הכולל שוברי קניה מיוחדים, ואת החוברת הנפלאה 'יש כיסוי' - המחזקת בנעימות את מצות כיסוי הראש כהלכתה. כיבוד קל הוגש בכניסה לאולם, וכן ספר תהילים יוקרתי - שי למשתתפות.

בשעה שמונה ורבע החלה ההקרנה של דברי מרן ורבנן שליט"א. דברי הרבנים נערכו במצגת מושקעת, שחולקה לשלושה חלקים של כ-10 דקות כל אחד, בכדי שהדברים יועברו בצורה הנעימה והברורה ביותר. הרבנים שליט"א שיבחו את הנשים המתחזקות בנושא חשוב זה, והעלו על נס את אותן שבעקבות ההתדרדרות במצב הפאות - מתחזקות לכסות את ראשן במטפחת, או לכל הפחות למעט לצאת בפאה.

בנוסף זכו ציבור הנשים לקבל תשובות לשאלות המצויות בקיום מצות כיסוי הראש, מפייה של מרן ורבנן הגאונים הגדולים: רבי יעקב מאיר שטרן, רבי מנחם מנדל לובין, ורבי עמרם פריד, שליט"א, שמלבד דברי החיזוק, ענו לשאלות שהוצגו בפניהם על ידי חבר תלמידי חכמים.

בקשב רב נשמעו דברי הרבניות פ.ד.ו-ש.ש, המעוררות היטב במצב הפאות בזמננו. המרצות סללו דרך מעשית כיצד להתקדם ולהתרומם טפח מעל בחשק ובשמחה, כשהמסר העולה מן הדברים הוא, שהיום כולן משתדרגות, ורק צריך להחליט האם לשדרג את הפאה או לשדרג את המצוה, כל אחת לפי דרגתה.

בשלב זה זכו המשתתפות לדקות ארוכות של רוממות בהיכל הנגינה, עם הגב' ט.א, רגעים שהביאו לדבקות, חיבור פנימי והתעלות.

ולסיום, הדובדבן שבקצפת, תוכנית פלייבק אומנותית, שבשיאה עלו על הבמה מספר נשים חשובות שעשו צעד משמעותי בענין כיסוי הראש, כשהן משתפות את ציבור הנשים בדרך אותה סללו, וכיצד תוכל כל אחת לעשות זאת בעצמה, כשדברי כל אחת מוצגת על ידי מפיקות התוכנית (קבוצת פואנטה) בהומור ובחיוך, כשכך הדברים חודרים אל הלב בשמחה ובנעימות.

עם סיום המעמד, התקשו הנשים הרבות לרדת מאוירת הפסגות אותה נשמו למעלה משלוש שעות, ועוד זמן ארוך נותרו והתגודדו במקום, כשכל אחת מרגישה שעלתה בכמה רמות, ונשאר לה רק לסלול את נתיב החיזוק האישי, המתאים לכל אחת לפי עניינה.

ללא ספק, אירוע זה לא יישכח במהרה מהעיר מודיעין עילית, שכן בכל בנין ישנן מספר נשים שזכו להתרומם טפח מעל, ובודאי שהתוצאות הברוכות ימשיכו להדהד לנצח.

הכינוס הבא מבית 'טפח מעל' יתקיים אי"ה בעיר בית שמש, מתנ"ס דורות - רמת בית שמש ד', ביום שלישי כ"א אדר, בשעה 7:45 בערב.

כפי שפורסם בגליון הקודם, התקיים בס"ד מעמד מרומם מבית 'טפח מעל', בעיר מודיעין עילית, בתאריך יא כסליו תשפ"ו, במתנ"ס הגדול 'מנחת שלמה'.

עם הוודע דבר הכינוס, אחזה בנשות העיר ציפייה דרוכה לקראתו, שכן כבר נודע בשערים שמעמד זה הינו באיכות גבוהה ביותר, והוא נמצא בשורה הראשונה של עולם הכינוסים בכלל, ובחיזוק נושא כיסוי הראש כראוי בפרט.

סדרת המעמדות שהחלה בכ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות' בבני ברק, בו השתתפו כ-1000 נשים, המשיכה במתנ"ס רמות בירושלים בהשתתפות כ-600 נשים, וכעת הגיעה למודיעין עילית.

הבשורה המשמחת עשתה לה כנפיים, כאשר מפה לאוזן עוברת השמועה, ובמקביל מתפרסמות מודעות מושקעות בכל אמצעי הפרסום הקיימים בעיר. לקראת יום שני - יום הכינוס, הפך הדבר לשיחת היום, כשהכל מתפעלים מהרמה הגבוהה, הן מצד דברי החיזוק המיוחדים ממרן ורבנן גדולי הרבנים - הגאונים הגדולים: רבי יהודה סילמן, רבי יעקב מאיר שטרן, רבי מנחם מנדל לובין, רבי מרדכי שמואל אדלשטיין, רבי עזריאל אויערבאך, רבי עמרם פריד, רבי שמואל אליעזר שטרן, ורבי שריאל רוזנברג, שליט"א - אשר נאמרו במיוחד עבור כינוסים אלו, שיוקרנו בכינוס ויתנו את הכח להוסיף ולהתחזק בענין חשוב זה, הן מצד ההרצאות מהמרצות המובילות בקרב בנות ובוגרות הסמינרים, והן משאר התוכניות המיוחדות, כאשר אלו שהשתתפו בכינוסים הקודמים מספרות על האווירה המרוממת והמחזקת, שנתנה כח להמשיך להתעלות ולהתחזק.

עם פתיחת השערים, בשעה 8 בערב, החלה נהירה עצומה מכל רחבי העיר של נשים איכותיות מסלתה ומשמנה, ממנהלות ומורות, נשות רבנים ותלמידי חכמים מפורסמים, ועד לנשים צעירות ונערות, שישו על ההזדמנות לקבל כח והשקפה בהירה, לעמוד בעוצמה כנגד הנסיגות הרבים המתרבים מיום ליום בנושא כיסוי הראש כהלכה.

בתוך מספר דקות, היה האולם - שעוצב היטב עם וילונות ובמות מפוארות - מלא עד אפס מקום, כך שעוד טרם תחילת המעמד כבר החלו נשים רבות למלאות את הגלריה הגדולה, שהתמלאה אף היא במלואה, דקות לאחר תחילת המעמד. וכך, מתנ"ס 'מנחת שלמה' על תשע מאות ושלושים (1930) מקומותיו, התמלא מפה לפה בנשות העיר, שהתרגשו למראה עיניהן, נשים כה רבות המעוניינות להתרומם טפח מעל הקרקע, ולזכות לעשות רצון אביהן שבשמים בשלמות.

עם כניסתן לאולם, התקבלו המשתתפות בשלטי 'ברוכות הבאות' מטעם ראש העירייה הרב יעקב גוטרמן, ומנהלת המתנ"ס הגב' ברנפלד, כאשר

1. סדר שמות הרבנים כסדר הא' ב'.

לתרומה ושותפות חפש בנדרים פלוס 'ושנתי'

פרקי בהירות ומאמרי חיזוק לקיום רצונך יתברך במצוות כיסוי הראש ובו שלושה שערים נפתחים:

שער א' - שער ההלכה בו יתבאר מצוות כיסוי הראש והמסתעף לענין פאות זמנינו

שער ב' - שער התיקון בו יבואר הדרך לתיקון ענין זה

שער ג' - שער החיזוק בו יובאו מאמרי חיזוק מרבותינו המחזקים קיום ענין זה

להזמנות: 05271-65483

טופח

ערב עיון, חיזוק והעמקה במצוות כיסוי הראש לקבל כח ותעצומות כל אחת במקום שלה ובאופן המתאים לה

הרב מרדכי שמואל אדלשטיין
הרב עזריאל אויערבאך
הרב מנחם מנדל לובין
הרב יהודה טילמן
הרב עמרם פריד
הרב שריאל רחנברג
הרב יעקב מאיר שטרן
הרב שמואל אליעזר שטרן

דברי חיזוק וברכה מאת הגאונים הגדולים שליט"א
ע"ג מסך ייחודי ובלעדי לכנס זה (עפי' סדר א' ב')

הגב' ש. שחור תחי' בשיח פותח

כשהחיים הופכים לדרמה מופע פלייבק קבוצת פואנטה

רגעי סיום בלתי נשכחים טובהלה אלימלך בשירה שכולה נשמה

יום שלישי | כ"א אדר
פתחת 19:45
התחלת האירוע 20:10
מתנ"ס דורות שדרות האמוראים 29 רמה ד' בית שמש

כיבוד קל | **שי אישי לכל משתתפת**

פרטים נוספים יבואו בהמשך
לא תתאפשר כניסת תינוקות ועגלות לאולם

בהפקת: MDN

בס"ד

שוב מחפשת רופאת נשים? התעייפת מלהמתין חודשים - - -

תור זמין לרופאת נשים מקצועית ובעלת ניסיון רב.

03-6498844

מרכז שרה - רפואת נשים כהלכה
מגדלי שקל רח' הירדן 37 קומה 8 בני ברק | merkazsara@gmail.com

מרכז שרה
רפואת נשים כהלכה